

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt IX. De futurâ mortuorum in vitam revocatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

effusions vestra falsitas pateat magis, agite, o vigilantissimi excubitores: Si discipuli illud saxo clausum cadaver sunt furati, cur nemo vestrum restitit, cur omnes hoc passi? Dormivimus. Quomodo ergo clancularios illos fures vidistis, si dormivistis? nisi forte vos apertis oculis dormians ut lepores? At forsitan id quod narratis, somniastis? Fidem ergo dictis vestris ne sperate, somnia narratis, quibus nihil est fallacius. Quid igitur obducitis venenata hydrae, quid responderis Plutonis vernae, qua ratione futes factus Christi discipulos? Audivimus id ex aliis. Eja verò ex aliis, quibusnam illis aliis? An praeter vos alii quoque aderant, qui ipsos custodirent cultodes, ne quis auferret dormientes? Perficta frontes, adeone pudorem omnem decoxistis, ut hanc fabulam in vulgus spargere non vereremini? Quis heri natus infans hoc tam luculentum commentum non tangat? sed erocitate mendaces corvi, & Christum in vitam denuo asserunt negare: nihil evincitis, nisi hoc solum, ut plus majestatis & laudis habeat in lucem producta veritas. Resurrexit cruci affixus sicut dixit. Certe jam manus Judae, quas fixeras cerne latus Romane, quod foderas; intueri, Fallitas, corpus redivivum, quod à discipulis subactum sparseras. Hoc Petrus Chrysologus aurei vir eloquii vultu profecutus, Inter hac, inquit, Iudaei crimina, aut male emunt sua, aut distrabunt pejus aliena, dum peccata taxant pretio, dum pecuniā pensant & compensant delicta: dum in sceleribus suis fundunt, quod toto scelere congregaverunt. Sic Iudaei comparant traditorem Domini sui, & pretio Redemptoris mundi sanguinem pensant: sic aperti sepulchri fidem claudunt sacculo, ut neganda resurrectionis crimen nummis criminum mercarentur. Pecuniam, inquit, copiosam dederant militibus, dicentes, Dicite, quia discipuli ejus venerunt nocte, & furati sunt eum, nobis dormientibus: & si hoc Praeses audivit, nos suadebimus ei, & securos vos faciemus. At illi accepta pecuniā fecerunt sicut erant edociti, & diffamatum est verbum istud apud Iudaeos usque in hodiernum diem. Apud Iudaeos; namquid apud Christianos? Iudae, quod tu in Iudaea observabas atro, fide toto clamavit & eluxit in mundo: discipuli receperunt, non furati sunt Christum: tu persidiam comparasti, sed non furatus es veritatem. Iudae, resurrexit Christus, tu pecuniam perdidisti. Sanguis ejus super nos, & super filios nostros. Iudae, Christus vivit: tu & te & tuos posteris occidisti.

Sed ad te redeo, divine Hortulane, & quam tecum finio, prius id unum exte quaero: Cur, Christe, hos virulentos basiliscos in horto illo passus es, in quo placidè letalem somnum dormivisti? Cur circa illud sepulchrum, in quo à cruce quievisti, has bestias stabulari permisisti? Si bene conjicio, bone Jesu, per hos ipsos fabularum praecones veritatem magis in lucem dari voluisti. Et naturae opera si spectemus, spinæ rosas armanant, mella defendunt aculei, aurum imæ specus, gemmas in a maria; & est cum sol per nubem ferit potentius. Tu item Sol vere, Christe triumphator, per hanc commentorum nubem potentiam tuam magis asseruisti; neque sic effulisset veritas, nisi eam fallitatis caligo sic pressisset; neque hortus iste ita frequentatus fuisset, nisi prius ab istis serpentibus fuisset ita vastatus. Honor istius horti è contemptu crevit, fama illius auxit ab infamia. Furtum in eo commissum spargebatur, sed tandem patuit Veritas, & purpureum honoris Ver per hoc viretum semer distillavit. Ita fieri decuit in eo horto, in quo vita sepulta jacuit, & à seipsa sibi restituta, mortem sepelivit.

CAPUT IX.

De futurâ mortuorum in vitam revocatione.

Luc. cap. 18. vers. 32. Christus igitur resurrexit, sicut & seipso dixit: Tradetur gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conspu-

atur, & postquam flagellaverint, occident eum, & tertiâ die resurget. Resurrexit, sicut dixit: Ego sum resurrectio & vita: qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit, vivet. Et omnis qui vivit & credit in me, non morietur in aeternum. Hac est enim veritas ejus, qui misit me, Patris, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud in novissimo die. Resurrexit sicut dixit. Nolite mirari hoc, quia venit hora, in qua omnes, qui in monumentis sunt, audient vocem filii Dei, & procedent, qui bona fecerunt, in resurrectionem vitae, qui vero mala egerunt, in resurrectionem judicii. Ne miremur, neque dubitemus: de his qui dormiunt in terrae pulvere, evigilabunt alii in vitam aeternam, & alii in opprobrium ut videant semper. Si credimus, quod Jesus mortuus est, & resurrexit, ut Deus eos, qui dormierunt per Jesum, adducet cum eo. Sciamus, quoniam qui suscitavit Jesum, & nos cum Jesu suscitabit, & constituet vobiscum. Si complantati facti sumus similitudini mortis ejus, simul & resurrectionis erimus. Si mortui sumus cum Christo, credimus, quia simul etiam vivemus cum eo. Christus, scientes quod Christus resurgens ex mortuis jam non morietur, mors illi ultra non dominabitur. De Resuscitante Christo superiori capite diximus; jam & de nostra in vitam revocatione pauca addamus.

§. I. Mortuorum in vitam reditus nec prisci Philosophis ignotus.

Aquila cornicum aut psittacorum insidiis intercepta, pennis se spoliari non vetat, occasione nata injuriam ulciscitur, & obvium inimicum rostro transfigit. Avis est, quam Indi Zebut appellant, hæc balæna os infidet, seque grandibus illis faucibus hauriri permittit, callido consilio: nam alvo recepta in rostro incurrit, quo peroso carere illud immane petimur. Aquila quæ supernè sese in has valles ruit, ab Hebraeis capta, ligata, lanigata, valla, trabi fixa, à morte transfixa opportunè tertiâ post mortem obitam die, hostem ultimum vivit, & in mortem telum illud regessit, quod hinc met gessit corpore. Revixit Servator noster. Absorptus videbatur, & erat etiam à mortalium voracissimâ voragine, sed dum saxo illo ventre clausus jacuit, cor mortis peredit, & mortem ipsam morti coëgit. Capiti nostro vitam reddidit spectamus, nobis uti membris speramus reddendam. Sed spes hæc vacillat saepe, ideo nunc illam confirmatum ibo, & de mortuorum in vitam reditu pauca disseram.

Rem magnam adfectas, inquis, & campum ingredieris, quem vix pervolet Tertullianus Pegasus. Omnia consentio, & cedo. Sed quis nescit rerum etiam maximarum esse compendia? Reperit & orbis suam epitomen Romam. Carolo Imperatori anulus fuit, in quo praeter indicem, libramenta, rotulas, etiam campanulas, & hic digito, ut ceteri, insertus est anulus. Norus & ille Pygmi, in quo gemma, quæ Novensiles Deas cum Apolline citharam tenente, à naturæ artificio accepit. Homerica Iliadem nux unica conclusit. Neque ego me inter hos artifices numero. Hoc solum affirmo, multa dici posse compendio. Bono animo lectorem esse juveo, ad Romanam clepsydram non perorabo.

Leonis exuvias à tinea immunes durare, naturæ scriptores docent. Leo noster è stirpe Judæ, in praelio cruentumulo illius quasi exuviae, vermium familiaræ credebatur offusum pabulum. Sed Leo fuit, nec quidquam in illum juris tinearum dentibus. Integer è marmorea tumbâ prodit, & sacro rugitu universum orbem à funere revocavit. Nos quidem morti paramur omnes, illam experti antequam nati: mors enim est non esse, & hunc ipsum, quem agimus diem, cum morte dividimus. Aeterna lex à principio dicta omni huic mundo, omni, abortivi. Nec quidquam stabile aut firmum arbitri illerum esse voluit, praeter seipsum. Abscent omnia in nascendi pereundi que fatalem gyrum, & longævum ali-

Petrus Chrysolog. ferm. 77. mibi p. 103.

Matt. c. 27. vers. 25.

Veritas resurrectionis Christi per fabularum praecones magis in lucem data est.

quid est in hac machinâ, æternum nihil. Mors it per omnes, & vivere non vult, uti rectè Seneca, qui non vult mori. Sed post mortem denuo vita erit, & vera vita. Dies erit, cum tellus parturiet, quotquot fovit intra fecera tantâ sæculorum ambage. Animabuntur ossa divino flamine, & umbræ prodibunt è tumulis. Nihil esse post mortem, vociferatur senex ille de horto. Sed ad hanc abeat hæ voces, è quâ prolata, vel ad orcum potiùs, in quo natæ. Melius aliorum Philosophorum scholæ, quæ animos in sua domicilia redituros adstruxerunt. Donandus veniã præ aliis Pythagoras, qui non interire, sed transire animum de corpore in corpus voluit vagâ quadam peregrinatione. Sed decantatum hoc satis & etiam explosum. Certè plerique olim sapientes, in ceteris cæci, hoc tamen viderunt, cum corpore non extingui animas. Præclarissimè hac de re Annaeus philosophus dissertans, *Mors, inquit, nullum habet incommodum. Quod si tanta cupiditas longioris ævi te tenet, cogita nihil eorum, quæ ab oculis abeunt, & in rerum naturam, ex quâ prodierunt, ac mox processerunt, recordantur, consumunt. Desunt ista, non pereunt. Et mors quam pertimescimus ac recusamus, interimit vitam, non eripit. Veniet iterum, qui nos in lucem reponat, dies. Æquo animo debet redituros exire. Observa orbem rerum in se remanentium: videbis in hoc mundo nihil extingui, sed vicibus descendere ac resurgere. Æstas abit, sed alter annus illam adducit: hiems cecidit, resurgit illam sui mensis: solem nox obruit, sed ipsam statim dies abigit. Stellarum iste decursus, quidquid præterierit, repetit.* Tangit & Lucretius hoc dogma lib. 3.

Nec si materiam nostram collegerit etas

Post obitum, rursumque redegerit, ut sita nunc est,

Atque iterum nobis fuerint data lumina vita.

Sed nihil roboris ab illis ad meam causam postulo. Alia mihi firmamina & solidiora.

S. II. Mortuos in vitam redituros, variis argumentis docet Natura.

A Nastasin Deus prius operibus docuit, quàm litteris; ante viribus ostendit, quàm verbis. Naturam præmisit, missurus naturæ interpretes. Quid diei noctisque ortus & obitus clamant, quàm animi in corpus reditum, cui tot sectarum hydræ obfibilant. Considera mihi, quisquis Sadduceam luem oles, quotidiana naturæ miracula. Quot diebus dies moritur, & tenebris sepelitur. Funestatur orbis honor, & atro sycmate cuncta vestiantur. Sordent, silent, stupent omnia; ubique iustitium est, ubique rerum alta quies. Sic amissa lux lugetur: & tamen rursus cum suo cultu, cum suâ dote, cum sole suo eadem & integra dies orbi universo reviviscit; mortem suam, noctem internecat: tumulum suum tenebras distubat, hæres sibi met existit, donec & nocturnus sol, luna, os suum cælo exerât, & accendantur denuo nocturnæ cæli facultæ, quas mundi oculus matutinâ luce obruerat. Quid menstrua senescentis lunæ dispendia tam constanter tot annis reparata, quid docent aliud quàm exulum animorum in suas domos regressum?

De cælo terra disciplinam accipit, & discit arbores post folia vestire, floribus colorem & odorem reddere, herbis viridem vitam restituere, exhibere eadem quæ mortua sunt semina, nec prius exhibere quàm mortua. Mira ratio. Ut reddat tellus, eripit; perdit, ut custodiat; ut integret, vitiat; enecat, ut in vitam revocet. Omnia in statum redeunt, cum abscesserint; omnia incipiunt, cum deserint; & ideo finiuntur, ut fiant. Totus hic igitur revolvibilis rerum ordo, quàm perdocet manifestè, omne hominum genus post longum illum & ferreum somnum huic luci, & quidem meliori, restituendum. Quod si necdum docenti te naturæ accedis, vestigia mea sequere, ad agros te manu duco. En tibi; unum dumtaxat granum seritur sine folliculi veste, sine funda-

A mento spicæ, sine munimento arista, sine culmi superbiâ. Ita, inquam, seritur, & satum etiam moritur, sed morte tam fecundâ, ut post certas anni vices resurgat, cultu munitionum, numero auctum, ordine structum, compagine ædificatum. Et adeo in hac morte sterile fenus non est; ut (sic me docent Indicæ historiæ) duo millia granorum fuerint numerata ex unicâ arista. Et adhuc ambigis ossa nostra & cineres in vitam post mortem asserendos? An & aër mihi serutandus, & montium juga, ut futuram avastur illic ostendam? Non recuso. Neque invia rupes, neque aspera cautium malignitas auspicata comprimet vestigia. Tu modò præeuntem sequere. Intuere homo nullius fidei, orientis aitem, qui redivivus suo è funere nascitur. Quippe senio jam tardus in flammis finire parat, ut vitam, quam vivus retinere non potest, recipiat mortuus. Odorum cõmporat fomitem, è quo tenuem acervum molitur, qui nidus sit & tumulus, bustum & domicilium, in quod à sole flammam devocat alarum concussu. Mox Sabæis ramis illaplus ignis plumas populatur, & avem post vitium consumit. Protinus è cinerum mafsâ vermis, inde ovum, hinc alter aut idem Phœnix prodit, sine suo expers finis, sibi met parens & soboles, spei nostræ verum specimen, & ingens argumentum animæ. Id denuo post putredinem humani cineris. Ergo nos interibimus, nec redibimus in vitam, Arabiæ volucres immortales vivunt? Multis passeribus antistamus, si non & phœnicibus, nihil magnum: colubri stringunt exuvias, & novam sibi juventutem concinnant, homo id nequeat?

S. III. Profanis & sacris historiis noster in vitam reditus affirmatur.

Sed num hic limus, inquis, & hoc cœnum, corpus hominis æstimandum tanti, ut solum reparetur? Certè tanti. Nèq; oberit illi origo sua è terrâ, quia opus est summi artificis. Phidiæ manus Jovem Olympium figurat ex ebore, & adoratur. Nec jam bestia dens, sed Deus creditur; non quia elephantus, sed quia tantus Phidias. Et Numen corporis vilitatem nequeat ad sublimiorem dignitatem attollere: An hoc supererit, ut honestius homo Deum finxerit, quàm hominem Deus? Caro limus fuit, aliud erit. Aut, an nos Deo diligetiores, qui rubri littoris candens granum auro cingimus, ferro gemmeas vaginas cum Dario inducimus: Et Numen spiritus sui auram, cum Tertulliano loquor, orisque sui operam commiserit vilissimo capulo in terram mutando, nec redeunte animâ honorando? Certè rescicere poterit, qui fecit. Neque animus sine suo hospite, neque hic sine suo inquilino iudici sistetur. Simul deliquerunt, simul luent. Ambo laborârunt, & ambo præmium ferent. In ærumnis socii, an in gaudiis separentur?

Sed quid illud corpus quod omnia pœnarum ingenia expertum; in quo plura tormenta visa quàm membra; quod ferarum rictibus discerptum, freti fluctibus absorptum, flammæ viribus consumptum; an cedes sic disturbatæ denuo inædificari poterunt? Ne trepida, mi homo, & Tertullianum audi. Reddent, inquit, carnem & ignes, & undæ, & ferarum alvi, & iphus temporis immensa gula, quidquid omni ævo haulit, revomet. Prodebunt ergo manes tubâ vocati, suisque artibus vestientur. Docet hoc cælum, docet aër, docent hoc terræ germina. An forsân terræ moles obstabit evocatis è terrâ? Deliria sunt hæc, quæ ad crudelitatem C. Cælaris referenda. Hic moriturus scindi vestimenta, & in os farciri pannos imperavit, quasi exituræ animæ locum negaturus. Cajus mihi es, quisquis evigilantes ad illam tubam mortales terræ pondere detinendos metuis. Sed ut discas Numinis potentiam, sequere, & mecum in terræ viscera pedem penetra, sepulchreta rimabimur. Sed prætereo hic Aviolum Consularem, & L. Lamiam

Plinius l. 7. natur. hist. c. 52. initio, ubi pergrata- lia recenset. Valer. Max. lib. 1. cap. 8. Celsus l. 2. cap. 6. Resurre- ctio pro- batur è sa- cris histo- riis.

Prætorium virum, quos in rogo revivisse, & cum sub- veniri non posset, prævalente flammâ vivos crematos asserit Plinius. Tæceo Hermetim Clazomenii vagum relicto corpore animum. Sileo Corfidium, qui funeris sui locatorem extulisse fertur. Neque huc arcesso Ga- bienum, qui Siculo bello, ab inferis, uti vult Plinius, re- meavit. Abeo à fabulis, & te marcentis spei hominem duco ad vera prodigia. Primum oculum mitte in Sare- ptanæ viduæ filium, quæ, uti sentit D. Hieronymus, non alius fuit quàm Jonas vates, cui ab Eliâ vitale lumen restitutum. Non commemoro Sunamitidis puerum ab alio vate secundâ vitâ donatum. Lazari tumulum quis nescit? è quo ille redivivus ad Servatoris vocem surrexit. Transeo ceteros à Christo & sacro Christi Collegio ab umbris ad vivos translatos. Constantinus quidam cum Hebræam perfidiam ejurasset, puellæ à se exanimatæ, crucis signo animam in cadaver insinua- vit. D. Severinus, teste Eugippio, Silvinum Sacerdo- tem vitâ sursum in vitam restituit, sed priusquam ex- urnâ prodiret Silvinus, quæsit Præsul, num vitam mortalem denuò luberet vivere, cui ille, Per Numen, inquit, te rogo, ne mihi patriam morare. Sopiri placet iterum & illic vivere, ubi nulla mors est. Et cum divum haberet non dubitentem, quievit exanimis. Maclovius Antistes, auctoribus Vincentio & Sigeberto, cum in Insulis Fortunatis giganteæ molis sepulchrum cerneret, ingens Mausoleum fidenti voce concussit, & cadaveri, surgeret, edixit. Paruit illud, & procerâ mole è tumulo sese levavit. Multa hic gigas Maclovio super alterius vitæ statu enumeravit, post dies demum quinos denos ad umbras remigravit. Notum ex orbis Antistite Gre- gorio, à Fortunato Marcellum, ab Agnete Præfeci filium, patrem familias à Severo mortuis exemptum. De T. jano & Falconillâ nihil attingo.

§. IV. Geminis singularibus exemplis dicta firmantur.

Vide Mat- theum Ra- derum p. 1. Vividarii Sanctorum, mihi p. 184. Exemplo resurre- ctio probatur ex Menæis Græcorum petito.

AVo Heraci miles Carthaginensis, uti ex Menæis facinus extinctus, ab ephebis duobus ad cælum du- ctus, sed non perductus. Moram iniecerunt in viâ ca- codæmonum diversa telonia, in omnibus vectigal ex- actum. Hic pro invidia, ille pro avaritiâ, pro superbiâ iste sibi satisfieri voluit. Satisfactum. Ventum ad cæli fores, ubi spurcum agmen in Veneris telonio excubias egit, & ob impuras noxas vectigal exegit, cumque non esset quo fieret satis, recesserunt florentes illi juvenes ab ani- mo, quem in subterraneum ergastulum venera pha- lanx deturbavit. Dum plangit illic captivus, dum gemit, dolètque commissum scelus, adfunt iterum caelestes genii; educunt tandem specu illo diu precantem ani- mum, & ad conditorium deducunt, junguntque cor- pori. Atque dum in æde sacrâ canitur, cadaver postlimi- nio animatum ex imo tumulo, Miseremini, exclamat, & solvite. Accurritur ad vocem, repidatur, panditur ta- men sepulchrum, sepultus solvitur, & ad Thalassium Præulem adducitur; cui omnem rei gestæ seriem expo- nit, dies quadraginta impastus templa obit, corpore pa- vimentum verrit, perpetuos imbres ex oculis pluit, & has voces, Væ peccantibus, & non dolentibus! irrequie- rus iterat, & sic secundâ morte defungitur. Nota, inquit, historia. Pro me facis, qui sic contra me. Notam cense- bam & ego, ideo recensebam. Ignotis fabulis hic locum non esse probè sciebam. Innumera alia in hanc rem sese offerunt: Dimitto; satis ista evincunt, Agmen mihi clau- det locuples testis Cyrillus. Narrat is de Andréâ purpu- rato Patre, qui Romæ multis lectulo circumfusis fato concessit. Cadaver jam pollinctum, unguine odoro jam delibutum, jam busto paratum effertur, & sacram eadem inferitur. Exequias veniunt plurimi. Adest Romanus Præsul, adfunt sacri, politici omnis ordo, sexus omnis;

Aliud exemplum ex Cyrillo.

Aardent mortuales cerei, voces inclinatæ lugubre car- men plorant mortuo. Subitò attonitis cunctis, mortuus altius ingemiscere, adstantes circumspicere, abrupto velut somno sedere, feretò sese erigere, tandem etiam surgere. Affirmavit is postmodum Romano Pon- tifici, animum ad D. Hieronymi preces in corpus re- missum, quò rectius contractas fordes elueret redin- tegrato luctu. Neque verò hic mihi quis animam in corporis latibulis delitescentem denuò per membra se- se diffusisse opponat. Nullus hic effugio locus. Neque hunc, quem dixi, mortuum Asclepiades aliquis vespil- lonum manibus extorsit, & medicamentis quibusdam spiritum latentem provocavit. Verè defunctum asse- runt non unus scriptor. Et quid adhuc in causâ tam cla- râ trepidamus? Anastasis erit omnium mortalium: ex- pergehemus olim è longo sopore. De tempore nec tan- quidem: nemini illud notum, quia nemo Fati tabel- las legit. Certum nihilominus, rediviva ossa latibulis suis exciendi ad tubæ clangorem. Monstratum hoc no- bis in nostro capite. Rediit illud ad amissum vitæ mu- nus, & suismet viribus jam in mortis familiâ numera- tum sese morti eripuit. Caput sequentur membra, & decretorio illo die patebunt cum vilibus tumbis ma- solea. Prohibet universum hominum genus, sistendam judicij.

Dicta omnia luculentissimè confirmans Paulus, §. 1. Cor. 15. Christus, inquit, non resurrexit, inanis est ergo prædicatio no- stra, inanis est & fides vestra. Nam si mortui non resurgunt, ne- que Christus resurrexit. Quod si Christus non resurrexit, vana est fides vestra, adhuc enim estis in peccatis vestris. Ergo & qui dormierunt in Christo, perierunt. Si in hac vitâ tantum in Christo sperantes sumus, miserabiliores sumus omnibus homi- nibus.

Nunc autem Christus resurrexit à mortuis, primitia dor- mientium, quoniam quidem per hominem mors, & per homi- nem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriun- tur, ita & in Christo omnes vivificabuntur. Alioquin quid facient, qui baptizantur pro mortuis, si omnino mor- tui non resurgunt? Ut quid & baptizantur pro illis? ut quid & nos periclitamur omni horâ? Quid mihi prodest, si mortui non resurgunt? Manducemus & bibamus, cras enim moriemur. Ecce mysterium vobis dico: Omnes quidem resurge- mus, sed non omnes immutabimur. Itaque fratres mei dile- cti, stabiles estote & immobiles; abundantes in opere Domini semper, scientes, quòd labor vester non est inanis in Do- mino.

ritu sebat. Sen, que verior videtur interpretatio: Cur omnes fideles veni- ptimum suscipiunt, ad restandam spem resurrectionis, ut ipsi scilicet homi- mortem, si mortui non resurgunt? Nam, uti Tertullianus loquitur, dum Sacra- tum Baptismi impenditur corpori, corpus consecratur immortalitati. † 1. ad Corinib. cap. 15. vers. 32. & 51. & 58.

§. V. Revocationem mortuorum ad vitam à plu- rimis non credi.

Sed quid, objiciat quis, contra larvas disputas? hæc nobis à verâ fide certa; neque ullus est, qui te au- diat, & non prius hæc talia quàm audiat, credat. Audio & ego. Et quæso liceat vel in summâ Christi resurgentis gloriâ ingemiscere, & quod sentio, liberè profari. Post mortem in vitam reditum, verbis fatentur omnes, fa- ctis negant innumeris. Neque fieri potest, sic vivere, ut passim vivitur, & vitam aliam sperare. Ab iis hoc disce, qui de secundâ vitâ certi, primam illam amittere pro- levi habuerunt, corpus quod sciverunt in foveam abji- ciendum, bufoni viperæque in rixam objiendum, ce- spite non suo tegendum vilis illi texerunt, paverunt ce- parcius; & cum opus, omnem sanguinem per stillicia emiserunt, cum fenore recepturi. Spes hujus tam illis indubia fuit, ut nihil non tolerare sint ausi. Laminas, bestias, tædas, rogos, rotas, cruces perpessi (recentia memoro) lento farmentorum ambitu tostii, vivi terrâ obruti

CAPUT X.

Christus reviviscens varie suis se spectandum præbet.

obruiti, pro metâ & scopo infaudi lusûs constituti, acutissimo injecti saxo, tabulâ te&ti librarum mille pondo superjecto ponderes in frustra comminuti, eò crudeliùs quò lentius, pellibus urforum vestiti, molossis lanandi objecti. Taceo ceteros qui torti, lacerati, dissecti, quorum spirantium adhuc & à suspensio repentium viscera palpitantia erepta, in ahenum bulliendâ injecta sunt. Alii intestina lentâ ad baculum circumductione educenda, ut tardior mors iret, præbuerunt; dissecto ventre (horret animus) inspersam avenam receperunt, equis pabulum offusuri, plantis ferreas soles prægrandibus clavis affixas gestârunt; linguam sub mento evellendam non recusârunt; tibiârum pellem in modum ligularum avellendam porrexerunt; bulliens oleum per os insulsum impavidâ hauserunt; nudis ventribus injectos vivos glires ignitis & obversis pelvibus detentos, atque dentibus effugium parare coactos pertulerunt. Et hæc quæ Tiberius aliquis & Torila erubescat, hæc, inquam, avum hoc nostrum vidit paucis abhinc annis in Galliâ, Angliâ, Belgicâ Christianis in Christianos designata. O nimium miseris, si vitam in tantis suppliciis & innocentes amiserunt, illam non amplius recuperaturi! Certi fuerunt, aliâs numquam passi tam immania, animos suos tanto furore exturbatos, in corpora non lacerata, sed integra, & quovis sole splendidiore reversuros. Sed heu! quàm à multis in contrarium itur, quibus verminosa caro colitur, comitur, pascitur, mulcetur, saginatur; jacet neglectus & incomptus animus. Atqui hoc non est, uti mihi objectum, de meliori vitâ nil ambigere. Nam & lex illa scitur, neminem fictis voluptatibus saturum, ad veras illas admitti. Hanc legem promulgans Paulus, si, ait, commortui sumus, & convivemus, si suspiramus, & conregnabimus. Si tamen compatimur, ut & conglorificemur. Nimirum Christus, in doloribus, nos in deliciis vivemus? illius erunt, spûta, spinæ, flagra; nostrum erunt mensæ, rifus, joci, voluptates, gaudia, honores, tripudia? Et quamdiu consiliis tam fatuis inhærebimus? Humiliavit semetipsum, & exinanivit Christus, nos extollimur, & quidquid humilitatem sapit, ut inimicum detestamur & refugimus. Hoc profectò sustinere, hoc compati, hoc commori non est: quâ igitur ratione conregnabimus? Quàm verendum, ne quàm longè à Christi humilitate, tam longè ab illius gloriâ simus. Hæc illam sequitur mensurâ pari reddenda, ut quantum quis sese hic abjecerit, tantum in meliore vitâ extollatur, nec ultra; & quantum hic sese quis exulerit, tantum abjiciatur in alterâ. Vera gloriæ mensura humilitas. Proinde seridè vide, an hic abjici malis cum Christo, an extolli cum lucifero. Spes vana est, quæ promissa affectat præmia, & præmittenda detrectat supplicia. Non conglorificabimur, si non compatiamur; non convivemus, si non commortiamur; non conregnabimus, si non sustineamus. Optimè Chryostomus: *In omni re aut actu virtus agendi, spes est præmii futuri. Qui enim arat, arat ut metat; qui pugnat, pugnat ut vincat. Nam cum sit ita difficile in hoc mundo servare justitiæ sanitatem, quis contentus esset adversus seipsum quotidie lutamina exercere, nisi ad spem respiceret resurrectionis? Tolle ergo spem resurrectionis, & soluta est tota observantia pietatis. Si igitur, inquit Damascenus, resurrectio non est, neque Deus neque providentia est, sed casu feruntur omnia. Videmus justos plurima patientes, improbos florentes, voluptatibus dissuentes. Quis non mutandas aliquando vices dixerit, sed suo ac desinito tempore? Erit igitur resurrectio, justus est Deus omnem virtutis actionem remuneraturus, omnem sceleris turpitudinem puniturus. Laboremus Christo, & speremus. At verò meliorem vitam nemo verè sperat, qui perituram nimium amat.*

A Dolecentis prodigi pater, ut filio natu majori persuaderet, cæta domûs ingressum, & communis lætitiæ societatem, Epulari avem, inquit, & gaudere oportebat, quia frater tuus hic mortuus erat & revixit, perierat & inventus est. Moriente Christo, Apostoli velut optimi pastoris oviculæ videri poterant amissæ, ita in lateribus sese penetrârunt; pastor ipse à lupis interceptus, ad crucis pedum occubuit, nec à vivis visus est amplius in diem usque tertium, prout vaticinatus Zacharias, *Perisse autem pastorem, inquit, & dispergentur oves. Percussus pastor & mortuus erat, sed revixit, & dissipatas oviculas collegit; ad mutuos aspectus & colloquia utrimque cum gaudio ingenti reditus est apertus. Gavisi sunt discipuli viso Domino.* Hic necessarium proctus compendio docere, quomodo suis Dominus Jesus sese reditu in vitam ostenderit, quo loco, quo tempore, quâ horâ sepultum corpus animârit.

§. I. Quo tempore Christus, & an primus omnium resurrexerit.

COrpus beatissimum quod habitavit Verbum æternum, non solum non in cineres & tabem ire debuit, sed nec mori debuisset, hujus hominis dignitatem spectare mors potuisset. Cùm enim anima beatitudine suâ jam frucretur, corpori quoque immortalis debebatur vita. Sed bono nostro subit mortem, amor nostri in crucem illâ extulit. At postquam justitiæ divinæ litaturus est, cælestis vita, quam moriendo promeruit, huic corpori concessa. *Humilitas passionis, Augustino teste, meritum est resurrectionis.*

Quàm autem certum est hebdomadis sexto, seu Veneris die Servatorem esse mortuum, tam compertum est ante diem Dominicam ad vitam non esse revocatum. Sed finem primæ, & principium tertiæ diei sumamus. Die Veneris sero vespere in tumultum receptus, initio Dominicæ è tumulo progressus. En optimus pastor absentis tempus & tristitiæ, quantum potuit, contraxit solatio suorum.

Quod horam reviviscens Christi atinet, sunt è Quâ horâ præficus Patribus, qui cenfant Christum post mortis medium horâ primâ in vitam rediisse. Alii, à quorum parte nos stamus, ad auroræ ortum redeunte jam sole id factum existimant. Hebræus Vates cantando velut provocans, *Exurge, inquit, gloria mea. Responderet: Exurgam diluculo.* Itaque à Christi morte ad reditum vitæ Christi fluxerunt horæ quadraginta. His anima fuit in limbo. morte ad reditum vitæ fluxerunt horæ 40. Triginta sex horis corpus exanime sepulchro quædebatur. Christus enim mortuus est horâ nostrate tertiâ pomeridianâ. Quod divus Prosper hac sententiâ expressit. Vespere Dominus in cruce, manè in Resurrectione, meridie in Ascensione. Quod & sacrum Ecclesiæ metrum confirmat.

*Aurora celum purpurat,
Resultat ether laudibus,
Mundus triumphans jubilat,
Infernus horrens infremit:
Rex ille dum fortissimus
De mortis inferno specu
Victor triumphat, & suo
Mortem sepulchro funerat.*

Dixerat Christus, *Me oportet operari opera ejus qui misit me, donec dies est.* En dies operantis Christi, triginta quatuor annis nox autem triginta solum sex horæ. His clapsus denuo illuxit ætissimus dies.

O o 3

Hic